

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 674/2024-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátska kancelária ROMŽA, s.r.o., Hrnčiarska 5, Košice, proti rozsudku Okresného súdu Košice II č. k. 43C/13/2014-382 z 2. marca 2023, rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/12/2024 z 30. mája 2024 a proti postupu, ktorý predchádzal ich vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. júla 2024 domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami okresného súdu, krajského súdu namietanými v záhlaví tohto uznesenia a postupom, ktorý prechádzal ich vydaniu. Sťažovateľka navrhuje zrušiť napadnuté rozhodnutia a priznať jej náhradu trov konania vo výške 245,70 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že obchodná spoločnosť Computer Control Technology, s.r.o., Jesenná I, Prešov, IČO 31 649 475 (ďalej len „žalobca“), sa v civilnom sporovom konaní vedenom na okresnom súde na základe podanej žaloby domáhala určenia, že darovacia zmluva z 13. januára 2011 uzavretá medzi spoločnosťou Mi-Fi-Bu Skeleting, spol. s r.o., Nižná Hutka 74, Košice-okolie, IČO 31 728 626, ako darcom v zastúpení [REDAKOVANÉ] a sťažovateľkou ako obdarovanou, ktorej predmetom bol prevod vlastníckeho práva k súboru nehnuteľností, je voči žalobcovi právne neúčinná.

3. Okresný súd rozhodol v poradií prvým rozsudkom č. k. 43C/13/2014-149 z 2. mája 2016 tak, že podanej žalobe vyhovel.

4. O podanom odvolaní sťažovateľky z 20. júna 2016 rozhodol krajský súd uznesením č. k. 5Co/67/2017-197 z 3. apríla 2017 tak, že napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s odôvodnením, že napadnutý rozsudok je preskúmateľný len čiastočne a zároveň súd predčasne rozhodol, keďže nebolo zatiaľ preukázané, že k ukráteniu došlo v takej miere, aby sa dalo odporovať právnomu úkonu. Odvolací súd uložil súdu prvej inštancie dôsledne zistiť skutkový stav veci, či ku dňu rozhodnutia súdu prvej inštancie a v súčasnosti právny predchodca sťažovateľky môže disponovať aj ďalším reálnym a disponibilným majetkom, ktorý by postačoval na uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky žalobcu. Zároveň súd mal spoľahlivo zistiť i rozsah aktivít sťažovateľky pri zisťovaní bilancie dlžníka, do akej miery formálne deklarovaný stav korešponduje s reálnym stavom pohľadávok, ak sa dokonca sťažovateľka mala oboznámiť aj s obsahom kontraktu č. 3094704 s ruským partnerom a osobne sa mala podieľať aj na rokovaníach s týmto partnerom.

5. Okresný súd vo veci rozhodol v poradí druhým rozsudkom č. k. 43C/13/2014-382 z 2. marca 2023 a žalobe opätovne vyhovel a určil darovaciu zmluvu z 13. januára 2011 voči žalobcovi za právne neúčinnú.

6. Proti predmetnému rozsudku sťažovateľka podala odvolanie 13. marca 2023.

7. O podanom odvolaní sťažovateľky z 13. marca 2023 rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 5Co/12/2024 z 30. mája 2024 tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Ako nedôvodnú vyhodnotil námietku sťažovateľky, že prevodom predmetných nehnuteľností na základe darovacej zmluvy nedošlo ku kvalifikovanému zmenšeniu majetku spoločnosti, pretože za prevedené nehnuteľnosti odporovanou scudzovacou zmluvou spoločnosť Mi-Fi-Bu Skeleting, spol. s r.o., nadobudla skutočnú obvyklú náhradu vo výške poskytnutej pôžičky 150 000 eur. Uvedenú zmluvu odvolací súd vyhodnocoval v kontexte tvrdenia sťažovateľky, že skutočnou vôľou účastníkov darovacej zmluvy bolo previesť vlastnícke právo zo spoločnosti Mi-Fi-Bu Skeleting, spol. s r.o., na sťažovateľku odplatne vo výške poskytnutej pôžičky 150 000 eur, a teda darovacia zmluva z 13. januára 2011 zastiera iný právny úkon – kúpnu zmluvu, pričom dospel k záveru o nedôvodnosti uplatnenej odvolacej námietky a stotožnil sa so závermi súdu prvej inštancie, že v čase poskytnutia pôžičky na oboch stranách absentoval úmysel previesť vlastníctvo nehnuteľností na sťažovateľku.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Podstatou argumentácie sťažovateľky je skutočnosť, že podľa jej názoru sú napadnuté rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu arbitrárne a nepreskúmateľné.

9. Podľa sťažovateľky ten istý senát krajského súdu ako odvolacieho súdu, aj keď pri čiastočnej zmene v personálnom obsadení tohto senátu, pri sekundárnom rozhodovaní o podanom odvolaní sťažovateľky oproti primárnemu rozhodovaniu v tej istej sporovej veci konal a rozhodoval pri posudzovaní rozhodujúcich právnych otázok diametrálne odlišným spôsobom bez toho, aby obsah medzičasom (po zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu) produkovaných dôkazov odôvodňoval takúto zmenu v deklarovaných právnych záveroch, a bez toho, aby ten istý senát odvolacieho súdu (vo svojom neskoršom rozhodnutí – rozsudku z 30. mája 2024) čo i len formálne deklaroval, že došlo k zmene judikovaného právneho záveru oproti jeho predchádzajúcemu

rozhodnutiu, a s týmto rozhodnutím a právnym názorom v ňom prezentovaným sa aj fakticky konfrontoval a cielene zdôvodnil svoje odlišné stanovisko v obdobnej otázke.

10. Sťažovateľka, podrobne rozoberajúc skutkový stav veci, namieta, že zatiaľ čo v uznesení č. k. 5Co/67/2017-197 z 3. apríla 2017 rozhodol krajský súd v podstate v súlade s požiadavkami a argumentáciou uplatnenou sťažovateľkou, tak v rozsudku sp. zn. 5Co/67/2017 z 30. mája 2024 identické uplatnené odvolacie námietky neakceptoval, pričom k zásadnej zmene skutkového či právneho stavu veci v čase medzi oboma rozhodnutiami nedošlo, keďže neboli produkované nové dôkazy, ale išlo o opakované vykonávanie tých istých dôkazov vrátane doplňujúceho výsluchu sťažovateľky, ktorý vyznieva v jej prospech.

11. Navyše podľa sťažovateľky v tejto súvislosti vyvstáva otázka, ktorá zásadným spôsobom spochybňuje validitu predmetného záveru odvolacieho súdu v napadnutom rozsudku o nevyužitelnosti predmetnej pohľadávky v rámci exekučného konania podľa § 108 ods. 2 Exekučného poriadku, čo nezodpovedá postupu odvolacieho súdu, ktorý vyzýval účastníkov predmetného sporového konania, aby sa osobitne vyjadrili k možnosti aplikácie § 105 ods. 1 a 2 a § 108 ods. 1, 2, 3 Exekučného poriadku, pokiaľ aplikáciu označených ustanovení Exekučného poriadku považoval za vylúčenú.

12. V konečnom dôsledku, kým odvolací súd vo svojom zrušujúcom rozhodnutí č. k. 5Co/67/2017-197 z 3. apríla 2017 vo vzťahu k účelu uzatvorenia darovacej zmluvy z 13. januára 2011 dospel k právnemu záveru, že účelom predmetnej darovacej zmluvy nebol úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa, ale optimalizovať svoje daňové povinnosti so zreteľom na ich neskoršie plnenie, pričom uzatvorenie darovacej zmluvy z 13. januára 2011 je nutné vykladať v súvislosti so zmluvou o pôžičke z 9. septembra 2010 a s dohodou o vyrovnaní pôžičky z 27. októbra 2010, v dôsledku čoho nie je naplnený kvalifikačný znak „kvalifikovaného zmenšenia majetku“ podľa § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka, keďže o ukracujúci právny úkon nejde v prípadoch, ak dlžník nadobudol za prevedené veci iné majetkové hodnoty, skutočne obvyklú náhradu, tak vo svojom rozsudku sp. zn. 5Co/12/2024 z 30. mája 2024 sa už odvolací súd podstatným spôsobom odchýlil pri interpretácii predmetného právneho úkonu, ako aj kvalifikačného znaku, keď dospel k opačnému právnemu záveru, že v čase poskytnutia predmetnej pôžičky absentoval na oboch stranách úmysel previesť vlastníctvo nehnuteľností na sťažovateľku.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

14. Predmetom konania o ústavnej sťažnosti je preskúmanie opodstatnenosti argumentácie, ktorou sťažovateľka namieta, že napadnutými rozhodnutiami okresného súdu, krajského súdu a postupom,

ktorý predchádzal ich vydaniu, boli porušené jej označené práva. Napadnuté rozhodnutia sťažovateľka považuje za arbitrárne a nepreskúmateľné z dôvodu, že krajský súd napadnutým rozsudkom porušil princíp právnej istoty a princíp legitímneho očakávania sťažovateľky, pretože neskoršie rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 5Co/12/2024 z 30. mája 2024 bolo založené na opačnom právnom názore ako skoršie zrušujúce rozhodnutie toho istého senátu sp. zn. 5Co/12/2024 z 3. apríla 2017.

III.1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky napadnutým rozhodnutím okresného súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

15. V prípadoch, ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže (mohol) domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

16. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

17. Ústavný súd konštatuje, že proti napadnutému rozhodnutiu okresného súdu, bolo prípustné odvolanie, ktoré sťažovateľka aj využila. Z toho vyplýva, že námietky sťažovateľky uvedené v odvolaní proti napadnutému rozhodnutiu okresného súdu preskúmal krajský súd, ktorý rozhodol rozsudkom sp. zn. 5Co/12/2024 z 30. mája 2024.

18. Ústavný súd musí všeobecným súdom poskytnúť príležitosť plne rozvinúť ich právomoc, keďže aj im patrí možnosť a povinnosť poskytnúť sťažovateľovým základným právam a slobodám ochranu v medziach ich zákonom zverených kompetencií. Táto ochrana je v rámci vzťahu medzi všeobecnými súdmi a ústavným súdom podľa princípu subsidiarity delená a postupná, nie delená a súbežná. Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva a jeho právomoc nastupuje spravidla až vtedy, ak sťažovateľ pred všeobecnými súdmi vyčerpá všetky účinné prostriedky nápravy vo vzťahu ku konaniu, resp. rozhodnutiu ako celku (I. ÚS 182/2023).

19. Z uvedeného dôvodu sa vo veci sťažovateľky uplatnil princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku okresného súdu č. k. 43C/13/2014-382 z 2. marca 2023 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, v súlade s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky napadnutým rozhodnutím krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

20. Na základe výzvy ústavného súdu z 30. októbra 2024 Mestský súd Košice (pôvodne okresný súd) podaním sp. zn. 1SprV/1173/2024 z 11. novembra 2024 oznámil ústavnému súdu, že proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu nebolo podané dovolanie.

21. Ústavný súd uvádza, že nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (podobne aj IV. ÚS 43/04).

22. Ústavný súd v súvislosti s námietkami sťažovateľky poukazuje na svoje rozhodnutia, podľa ktorých všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje, preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (porov. I. ÚS 9/00, II. ÚS 592/2013, III. ÚS 375/2010, IV. ÚS 26/04). Za situácie, ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom.

23. Súčasťou ustálenej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu, a preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a pred tým, než podá ústavnú sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

24. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení označených práv napadnutým rozhodnutím krajského súdu, ktorému vyčíta jeho arbitrárnosť. Z obsahu ústavnej sťažnosti je tiež zrejmé, že podľa názoru sťažovateľky krajský súd napadnutým rozsudkom porušil princíp právnej istoty a princíp legitímneho očakávania sťažovateľky, keďže neskoršie rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 5Co/12/2024 z 30. mája 2024 bolo založené na opačnom právnom názore ako skoršie zrušujúce rozhodnutie toho istého senátu sp. zn. 5Co/12/2024 z 3. apríla 2017.

25. Ústavný súd poukazuje na § 420 písm. f) CSP, ktorý upravuje prípustnosť dovolania (a v prípade naplnenia tohto dôvodu zároveň aj jeho dôvodnosť) v prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany sporu postupom všeobecného súdu nadobudla intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutia spravodlivosti). Ak rozhodnutie odvolacieho súdu v podstatných bodoch nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (napr. IV. ÚS 314/2020).

26. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

27. Z obsahu napadnutého rozhodnutia krajského súdu je zrejmé, že sťažovateľka sa ochrany svojich práv mohla domôcť prostredníctvom inštitútu dovolania. Vzhľadom na to, že v danom prípade sťažovateľka namietala porušenie princípu právnej istoty a princípu legitímneho očakávania

a nedostatočné odôvodnenie, prichádzala do úvahy prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

28. Ústavný súd v danej súvislosti konštatuje, že sťažovateľkou je predostretá argumentácia vo vzťahu k arbitrárnosti a nedostatočnému odôvodneniu napadnutého rozhodnutia krajského súdu vo svojom obsahu porušujúceho jej práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľka disponovala účinným prostriedkom nápravy (dovolanie), ktorý nevyčerpala (m. m. I. ÚS 300/2020).

29. Zo zistení ústavného súdu pri príprave predbežného prekovania ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka nepodala dovolanie proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu, a teda nevyužila právny prostriedok, ktorý jej zákon priznáva na ochranu jej základných práv a slobôd, čím nerešpektovala subsidiárne postavenie ústavného súdu. Nevyužitie zákonnej možnosti podať dovolanie totiž nemožno nahrádzať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, keď fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv; túto možnosť však sťažovateľka v tomto prípade mala. Ústavný súd zároveň dodáva, že sťažovateľka v ústavnej sťažnosti netvrdila a už vôbec nepreukázala, že dovolanie nepodala z dôvodov hodných osobitného zreteľa, v okolnostiach jej prípadu teda neprichádzal do úvahy ani prípadný možný postup ústavného súdu v zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

30. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku krajského súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

31. Vzhľadom na to, že ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť ako celok, ostatnými návrhmi obsiahnutými v ústavnej sťažnosti (zrušenie napadnutých rozhodnutí a priznanie náhrady trov konania) sa už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. novembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu